

Vint anys després

Pel que sembla, cal situar l'origen d'aquest pròleg ben bé una vintena d'anys enrere, quan l'autor del llibre que teniu a les mans era alumne de batxillerat —segurament de COU, el curs previ a la universitat— i el qui signa aquestes línies n'era professor. Com que llavors l'autor ja era poeta, va tenir la bona fe d'ensenyar-li els més o menys primers poemes al professor, que segons sembla va recomanar-li, entre altres possibles paternalismes, que escrivís sonets. El sotasignant no tan sols no recorda aquest extrem sinó que fins i tot dubta que en aquella època ell mateix, que també havia fet tempteigs diguem-ne lírics, n'hagués escrit mai, de sonets; però li fa gràcia pensar que va donar aquell consell, perquè li recorda el que Gabriel Ferrater li va deixar anar en circumstàncies semblants, i salvant unes distàncies insalvables —entre Ferrater i el prologuista, s'entén—, a un jove Narcís Comadira: “Llegeix Carner i Foix i fes sonets”. El cas és que amb els anys, i malgrat l'antiga relació professor-alumne, l'autor i el futur prologuista s'han fet amics, aquest últim ha reprès la poesia i sí que ha escrit sonets, i al seu antic alumne no li havia fet mai cap falta escriure'n cap, que ja prou bo que era.

Ara, en justa venjança pel paternalisme, el poeta jove i exalumne li demana al poeta ja madur i exprofessor seu que li prologui un llibre bona part del qual està constituït per sonets. Com que el prologuista també ha fet i fa tempteigs com a crític literari, el primer que constata en la lectura de l'original és que en Roc Casagran —potser que ja en diguem el nom— és del tot coherent amb si mateix. La seva trajectòria com a agitador cultural sabadellenc des de la revista *Ordint la Trama*, inconformista per definició i ja desapareguda, va tenir un ressò considerable a la ciutat; a la seva novel·la *Austràlia*

retratava l'ambient juvenil en què ell es mou amb un deix molt lúcid d'autocrítica irònica; i la seva poesia sempre s'ha mogut entre aquests dos pols, l'inconformisme i la ironia, que el relliguen a l'inevitable conciutadà Pere Quart; però també, i sobretot, a altres poetes de la mateixa edat del Roc i que, en l'expressivitat, l'heterodòxia ideològica, l'humor i l'habilitat rapsòdica, troben un dels models primordials en la figura d'Enric Casasses.

Al meu entendre, aquest llibre, per a mi el més rodó i contundent dels reculls poètics del Roc, té sobretot tres virtuts. La primera, el sentit del joc i la ironia, que defugen per tant el transcendentalisme però que alhora, i sota la lleugeresa aparent, també saben esquivar la trivialitat; la segona, el domini de la forma, cosa que demostra que l'antic professor no anava tan desencaminat amb allò dels sonets. Una forma tan cenyida, i aparentment encotillada, pot acabar essent, en bones mans, un excel·lent vehicle per al joc lingüístic i l'estirabot amb gràcia, com ja sabien els trobadors o mestre Foix, que feia rimar "entroit" amb "Sigmund Freud". La tercera virtut té molt a veure amb la ja citada novel·la Austràlia: l'autocrítica, present a tot el recull i, de manera molt marcada, en el final de molts dels sonets. La tàctica consisteix a criticar primer —aquests potent "covards, porucs, gallines, Estevets" amb què arrenca el llibre— per deixar anar després una reflexió irònica sobre el propi "jo" poètic: "No feu com jo, que estic aquí reclòs/ i sols em moc en murs de poesia", amb un toc de distanciament molt sa. Així el crit de revolta, que hi és sempre, no resulta ni ampul·lós ni dogmàtic: ve seguit d'un somriure que és, però, del tot coherent amb l'esperit crític i inconformista de l'autor.

Suposo que amb tot el que porto dit ja s'entreveu que L'OMBRA QUEIXALADA, títol contundent i irònic, és un llibre viu. Aquesta en seria encara una quarta virtut —que, de fet, engloba les anteriors— i una

de les millors que pot tenir un llibre d'un autor encara jove. Potser que ens deixem, doncs, de paternalismes i que invitem els lectors a endinsar-se en la seva lectura.

JOSEP MARIA RIPOLL

L'OMBRA

1

Covards, porucs, gallines, Estevets
de tres al quarto, botiguers, fenicis,
cagats, estaquirots, massa santets
per si d'allòs, encorbatats, capricis

de la mareta, titelles estrets
de ment i dits, conservadors de vicis
anquilosats, roïns, porta-platets,
foteu el pas, deixeu-vos de suplicis

d'abans-d'ahir, caram, moveu el cos,
sortiu de sota l'arbre amb alegria,
que us toqui el sol fins dins del moll de l'os

i us besi els peus el riu de la utopia.
No feu com jo, que estic aquí reclòs
i sols em moc en murs de poesia.

2

Has decidit d'alliberar el canell
perquè ja ets gran i cal fer alguna cosa
abans no trobis al mirall un vell.
Has travessat el pont de la resclosa

i has llençat el rellotge en un rampell
d'aquell que no veu mai res color rosa,
que tu ets dels bons, valent, de Sabadell,
i sempre el temps t'ha fet així com nosa.

P'ro el campanar no sap què és el silenci,
i les castanyes vénen de tardor,
i si fot fred i neva no depèn si

trenques agulles, ni si has dit que no
combregaràs amb res, vostè dispensi.
Acabaràs també 'nant amb bastó.

3

Allà al final hi ha l'arc de Sant Martí,
tots els colors emmarcant el futur,
dóna'm la mà, i anem-hi sí o sí!
N'estem prou farts, dels dies de bromur,

del temps parat, d'estar-nos sempre aquí
—els peus a terra, l'esguard contra el mur,
la son que adorm, el no tenir destí
millor que aquest teatre de l'absurd.

T'ho penses molt, em mires amb tristesa,
piques l'ullet, em fas una carícia
i em fas consol: afrontes l'escomesa

sentenciant. Ets tota una delícia!
"Oblida l'arc, seria una despesa
ben ruca", em fas saber sense malícia.